

2022-02-15
1 (21)
Dnr 2021:63

Redovisning av uppdrag att digitalisera de nationella proven m.m.

U2017/03739/GV

Inledning

Regeringen beslutade den 17 september 2017 att ge Skolverket i uppdrag att digitalisera de nationella proven. Det här är en delredovisning av regeringsuppdraget och av försöksverksamheten enligt förordningen (2017:1106) om en försöksverksamhet med datorbaserade nationella prov, extern bedömning och medbedömning.

Uppdraget ändrades den 14 november 2019 med tillägget att Skolverket ska sträva efter att en så stor andel som möjligt av de digitala nationella proven ska automaträttas.¹

Den 22 juli 2021 beslutade regeringen om en ny ändring av uppdraget att digitalisera de nationella proven m.m.² I beslutet anges bland annat att Skolverket i arbetet med uppdraget om digitalisering och automaträttning ska ta hänsyn till att central rättning av betygsstödjande nationella prov i ämnena svenska, svenska som andraspråk och engelska ska införas. Ändringen innebär att vi senast den 15 februari 2022 ska delredovisa ett förslag om hur en sådan central rättning kan utformas. Ändringen i juli 2021 innebär även att uppdragstiden förlängs för övriga delar av uppdraget, vilka i stället ska slutredovisas senast den 5 oktober 2025. Förlängningen av uppdragstiden utgår från vår bedömning att digitala nationella prov kan genomföras tidigast 2024. Tidigare målsättning har varit 2022.

¹ U2019/03788/GV. Ändring av uppdraget till Statens skolverk att digitalisera de nationella proven m.m.

² U2021/03346/GV. Ändring av uppdraget att digitalisera de nationella proven m.m.

Sammanfattning

En nyckelfråga i föregående delredovisning i mars 2021 var konsekvenserna av EU-domstolens dom Schrems II³ på vår möjlighet att använda den upphandlade provplattformen. Domen innebär kraftiga begränsningar av möjligheterna att föra över personuppgifter till USA från EU och EES. Vi har därför genomfört en omfattande utredning av tekniska, juridiska och verksamhetsmässiga aspekter av hanteringen av personuppgifter i provplattformen. Leverantören av provplattformen avser att vidta åtgärder som enligt vår bedömning är nödvändiga för att säkerställa en hantering av personuppgifter i enlighet med EU:s dataskyddsförordning. Åtgärderna omfattar bland annat ändringar i drift och support av provplattformen, vilket har lett till förseningar i införandet av digitala nationella prov. Som ett resultat av dessa planerade åtgärder publicerade vi under hösten 2021 en ny preliminär tidsplan⁴ som innebär ett successivt införande av digitala betygsstödjande nationella bedömningsstöd och digitala nationella prov från och med 2024.

Den reviderade tidsplanen har medfört att endast ett begränsat antal av de planerade stöd- och kommunikationsinsatserna riktade till huvudmän och skolor har kunnat genomföras under 2021. Detsamma gäller planerade aktiviteter inom försöksverksamheten med datorbaserade nationella prov, extern bedömning och central rättning⁵.

Utvecklingen av provtjänstens olika delar, från inloggning till arkivering, fortsätter utifrån ramarna i den nya tidsplanen. En reviderad intern milstolpeplan har upprättats med målet att leverera en adekvat provtjänst inom de beslutade tids- och budgetramarna. Vårt fokus har legat på en fortsatt utveckling av lösningar för enkel och säker inloggning till provtjänsten, effektiv överföring av huvudmännens information om skolpersonal och elever till provtjänsten samt anpassningar av provplattformen i enlighet med lagstiftningen om tillgänglighet till digital offentlig service⁶. Utöver dessa utvecklingsinsatser fortsätter vår planering av en organisation för drift, support och förvaltning av provtjänsten.

Sedan november 2019 har de lärosäten som har vårt uppdrag att konstruera digitala nationella prov och bedömningsstöd haft stöd för sina processer för konstruktion och utprovning av digitala nationella prov i provplattformen. Lärosätena har under

³ Europeiska unionens domstols dom den 16 juli 2020 i mål C-311/18; Data Protection Commissioner/Maximilian Schrems och Facebook Ireland; ECLI:EU:C:2020:559.

⁴ För mer detaljerad information om tidsplanen se <https://www.skolverket.se/om-oss/var-verksamhet/skolverkets-prioriterade-omraden/digitalisering/digitala-nationella-prov/digitalisering-av-de-nationella-proven#Tidplan>.

⁵ Förordningen (2017:1106) om en försöksverksamhet med datorbaserade nationella prov, extern bedömning och central rättning.

⁶ Lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service och förordningen (2018:1938) om tillgänglighet till digital offentlig service.

2021 kunnat skapa cirka 400 prov i plattformen. I samarbete med skolor runt om i landet genomför lärosätena utprovningar av dessa prov och under 2021 har totalt cirka 22 000 tilldelade prov utprovats av elever.

Myndighetsövergripande arbete

Skolverkets arbete med uppdraget att digitalisera de nationella proven (DNP) är komplext och myndighetsövergripande. För att genomföra regeringsuppdraget inrättade vi hösten 2017 projektet ”Digitalisering av nationella prov (DNP-projektet)”. Under 2021 beslutade Skolverket att omstrukturera myndighetens organisation för arbetet med regeringsuppdraget. Ett mer sammanhållet uppdrag i form av ett huvudprojekt har inrättats för att möjliggöra en tydligare samt både mer strategisk och mer operativ styrning på central nivå inom myndigheten. Den nya tydligare styrningen av uppdraget, i kombination med regelbunden uppföljning, ger oss bättre förutsättningar att lyckas ta fram, ansvara för och leverera en provtjänst som möjliggör ett effektivt och likvärdigt provgenomförande.

I detta avsnitt beskrivs myndighetens arbete med utvecklingen av provtjänsten som helhet samt stöd- och kommunikationsinsatser kopplade till införandet av digitala nationella prov och bedömningsstöd. Vårt interna utvecklingsarbete består till stor del av att myndigheten ställer om till att bli en tjänsteleverantör som tillhandahåller en provtjänst. Vi etablerar även en organisation för drift, support och förvaltning av provtjänsten.

Vårt arbete med föreskrifter för digitala nationella prov och bedömningsstöd

Arbetet med framtagande av föreskrifter om digitala nationella prov pågår enligt plan. Skolverket avser att ta fram underlag till konsekvensutredningen för föreskrifterna, där vi bland annat identifierar eventuella kostnadsmissiga konsekvenser som införandet av digitala nationella prov kan ha för skolhuvudmännen. Det kan gälla såväl tekniska som organisatoriska kostnader. Analysen av konsekvenserna kommer vi att göra löpande i samråd med de berörda huvudmannaorganisationerna. Därefter kommer föreskrifterna och konsekvensutredningen att remitteras. Om vi gör bedömningen att föreskrifterna vid tillämpningen kan få sådana effekter på kostnader för staten, kommuner eller regioner som inte är oväsentliga, kan vi komma att behöva inhämta regeringens medgivande att besluta om föreskrifterna.

Vi utvecklar en ändamålsenlig provtjänst

Den digitala provtjänsten ställer nya krav på huvudmän och skolor gällande tekniska och organisatoriska förutsättningar att genomföra nationella prov och bedömningsstöd. I och med att vi tillhandahåller en digital provtjänst blir vår myndighet en nationell tjänsteleverantör. I det ansvaret ingår bland annat att:

- tillhandahålla en provtjänst som tillgodoser de behov som finns för ett digitalt provgenomförande, bland annat möjligheten till enkel och säker överföring av användaruppgifter till provtjänsten,
- informera huvudmän och skolor om vilka tekniska och organisatoriska förutsättningar som krävs för att använda den digitala provtjänsten,
- tillhandahålla en fungerande lösning för bevarande av provhandlingar och provresultat över tid,
- säkerställa att målgrupperna har tillgång till adekvat support från oss.

Förvaltning och support till huvudmän och lärosäten

Uppemot 150 000 elever kommer att genomföra de digitala proven samtidigt vid ett provtillfälle. Att proven är digitala och nås genom vår provtjänst kommer att ställa stora krav på Skolverket när det gäller att ge stöd till målgruppen före, under och efter varje provtillfälle. Detta gäller hela året eftersom verksamheten inom kommunal vuxenutbildning pågår året runt.

Som myndighet får vi nya krav på oss, eftersom skolornas behov av stöd är mycket tidskritiskt under provgenomförandet. Det innebär också att vi fortsatt kommer att ha kontakt med en för oss relativt ny målgrupp hos huvudmän och skolor, nämligen funktioner som ansvarar för huvudmannens it-verksamhet och support.

På vårt uppdrag konstruerar ett antal lärosäten digitala nationella prov och bedömningsstöd. Under 2021 har lärosätena fortsatt att genomföra utprovningar i provplattformen. Vi har därför tillhandahållit, förvaltat och gett support till en tidig version av provtjänsten för den tekniska miljö som används för utprovningarna. Vi kommer nu att successivt öka vår förmåga och kapacitet att förvalta den digitala provtjänsten och hantera de supportbehov som kommer att uppstå i samband med att införandet påbörjas under 2024.

Våra stöd- och kommunikationsinsatser till huvudmän och skolor – för ett nationellt införande

Under 2021 hade vi planerat att genomföra ett större antal stöd- och kommunikationsinsatser riktade till huvudmän och skolor. På grund av EU-domstolens avgörande i målet Schrems II (se avsnittet ”Konsekvenser av EU-domstolens dom Schrems II” för mer utförlig information) förändrades tidsplanen, vilket medförde att endast ett begränsat urval av de planerade aktiviteterna kunde genomföras.

I vårt ansvar ingår att stödja målgrupperna i deras förberedelser inför att proven ska genomföras digitalt. Vi ska arbeta proaktivt för att utveckla våra kontakter med målgrupperna. Som exempel på detta etablerade vi under 2020 en direktkanal för huvudmän med information om digitala nationella prov. För närvarande är det drygt 700 huvudmän av 1 050 som har anslutit sig till denna kanal, där de får

aktuell information om införandet av digitala nationella prov och bedömningsstöd.

Vidare har vi under 2021 fortsatt att kommunicera om digitaliseringen av de nationella proven. Den centrala informationskanalen är skolverket.se. Direktkanalen för huvudmän och myndighetens nyhetsbrev är exempel på andra viktiga kanaler för att vi ska nå fram med information till målgrupperna skolchefer och rektorer. Vi har genomfört webinarier som riktar sig till skolchefer, tekniskt ansvariga och lärare, och vi har medverkat i evenemang som har arrangerats av våra samverkansparter. Vi ska under första kvartalet av 2022 publicera kompletterande information om de tekniska förutsättningar som krävs när de nationella proven ska genomföras digitalt.

Vårt uppdrag att främja digitalisering och sektorsansvar

Enligt Skolverkets instruktion har vi sektorsansvar för skolväsendets digitalisering. Vi ska ta tillvara digitaliseringens möjligheter för ökad måluppfyllelse och likvärdighet. Vi har också enligt regleringsbrev⁷ i uppdrag att främja digitaliseringen inom skolväsendet. Arbetet utgår från den nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet.⁸

Införandet av digitala nationella prov och bedömningsstöd har en stark koppling till de övergripande insatser som vi genomför inom ramen för uppdraget att främja digitalisering och sektorsansvaret. Det handlar bland annat om riktade insatser för skolans digitalisering med fokus på att stärka det systematiska kvalitetsarbetet kopplat till digitalisering hos huvudmän och skolor med stora utvecklingsbehov. Det handlar även om att i samverkan med andra myndigheter och aktörer stärka den digitala infrastrukturen för skelsektorn och den digitala kompetensen i skolväsendet.

Hantering av risker och utmaningar i uppdraget

Inom ramen för uppdraget arbetar vi kontinuerligt med att identifiera och hantera risker. Det kan gälla såväl lagändringar som tekniska eller organisatoriska utmaningar för vår myndighet eller för huvudmän och skolor.

⁷ Hänvisning till uppdrag om Digitalisering i Skolverkets regleringsbrev för budgetåren 2018, 2019, 2020.

⁸ U2017/04119/S. Regeringen beslutar om nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet.

Konsekvenser av EU-domstolens dom Schrems II

Den 16 juli 2020 meddelade EU-domstolen en dom i målet Schrems II⁹. Domstolen upphävde ramverket ”Privacy Shield”, som tidigare hade kunnat användas som säkerhetsmekanism när personuppgifter överfördes från EU och EES till USA.

EU-domstolen uttalar sig även om andra säkerhetsmekanismer enligt EU:s dataskyddsförordning¹⁰ som kan användas vid överföringar av personuppgifter till länder utanför EU och EES, exempelvis standardavtalsklausuler. Om inte personuppgifterna får ett väsentligt likvärdigt skydd som uppgifterna har inom EU och EES genom EU:s dataskyddsförordning, måste kompletterande skyddsåtgärder vidtas för att överföringar av personuppgifter ska få ske till ett land utanför EU och EES (så kallat tredjeland).

Skolverket har med anledning av domen genomfört en genomgång av alla myndighetens tjänster där utländska leverantörer är inblandade. Detta har gjorts i syfte att kontrollera om det sker överföringar av personuppgifter till länder där uppgifterna inte har ett likvärdigt skydd som personuppgifterna har enligt EU:s dataskyddsförordning. Schrems II-domen har bland annat fått effekter på den provplattform som Skolverket har upphandlat för digitala nationella prov.

Vi har genomfört en utförlig granskning av hanteringen av personuppgifterna i provplattformen. Detta har gjorts på grund av att leverantören av provplattformen har sitt säte i Australien, ägs av ett företag i Storbritannien samt har underleverantörer i USA och Indien. Utredningen omfattade tekniska, juridiska och verksamhetsmässiga aspekter med anledning av Schrems II-domen.

Vi har gjort bedömningen att hanteringen av personuppgifter i den upphandlade provplattformen kommer att kunna ske i enlighet med EU:s dataskyddsförordning. Denna bedömning gör vi på grund av att leverantören nu har åtagit sig att göra förändringar av provplattformen som bedöms kunna leva upp till kraven i EU:s dataskyddsförordning. Det inkluderar bland annat att leverantören flyttar sin drift och support av provplattformen till EU respektive Storbritannien. Efter att EU-kommissionen fattat ett så kallat adekvansbeslut gällande överföring av personuppgifter till Storbritannien har det blivit tillåtet att överföra personuppgifter dit utan kompletterade skyddsåtgärder, även nu när Storbritannien har utträtt ur EU.

Vi har färdigställt en konsekvensbedömning enligt EU:s dataskyddsförordning kring behandlingen av personuppgifterna i provplattformen. Konsekvensbedömningen visar att det inte finns några kvarstående allvarliga risker med behandlingen

⁹ Schrems II, C-311/18, ECLI:EU:C:2020:559.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

av personuppgifter i provplattformen efter att leverantören har genomfört nödvändiga förändringar av plattformen. Eftersom det inte fanns några kvarstående allvarliga risker med personuppgiftshandlingen i provplattformen var skälen för att begära förhandssamråd hos Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) inte uppfyllda. Vi kommer likväl att göra förnyade bedömningar av handlingen av personuppgifter i provplattformen och vid behov samverka med IMY.

Utifrån de beskrivna förutsättningarna har vi därför beslutat att fortsätta samarbetet med den upphandlade leverantören av provplattformen, med ett justerat avtal.

Kartläggning som visar utmaningar för skolor att förbereda sig

Under våren 2021 anlätade Skolverket en konsultfirma för att genomföra en kartläggning av huvudmännens tekniska miljö och deras förutsättningar att genomföra digitala nationella prov. Vi gjorde denna kartläggning för att säkerställa att vi kan utforma adekvat stöd utifrån huvudmännens olika tekniska förutsättningar. Målet med insatsen var att underlätta för huvudmännen att kunna vidta de förberedande åtgärder som krävs lokalt under den tid som återstår före införandet av digitala nationella prov och bedömningsstöd.

Syftet med kartläggningen var att förse oss med följande underlag:

- en bild av huvudmännens tekniska miljö, baserat på insamlade data från huvudmännen,
- en bild av huvudmännens bedömning av risker och utmaningar i deras nuvarande situation i relation till de krav som ställs vid införandet av digitala nationella prov samt,
- en analys av huvudmännens tekniska miljö i relation till den tekniska modell som vi har valt.

Urvalet omfattade de huvudmän i Sverige som berörs av digitala nationella prov. Kartläggningen utgick från en förteckning från Skolverket med 1 052 huvudmän från skolenhetsregistret och 14 utlandsskolor. Undantagna i kartläggningen var de huvudmän som inte berörs av digitala nationella prov. Kartläggningen nådde en svarsfrekvens på 61 procent. Svaren är inte anonyma utan kan härledas till respektive huvudman, vilket ger oss värdefull information om status för förberedelsearbetet på huvudmannanivå. Det ger oss även möjlighet att erbjuda stöd för huvudmän som är i behov av stöd beträffande grundläggande tekniska förutsättningar.

Resultatet av kartläggningen visar att grunderna för att kunna genomföra digitala nationella prov i form av digitala enheter, bredbandsuppkoppling och strömförsörjning i stor utsträckning är på plats och följs upp hos huvudmännen. Däremot saknas andra delar av de grundläggande förutsättningarna för att kunna genomföra digitala nationella prov. Det gäller bland annat anslutning till identitetsfederation,

inloggningstjänst (IdP) för elever och personal samt användningen av flerfaktorsautentisering. Dessa resultat innebär flera utmaningar som främst handlar om bristande teknisk infrastruktur, och huruvida berörda huvudmäns tekniska miljö är förberedd för de krav vi som myndighet ställer för åtkomst till provtjänsten. För att stödja huvudmännen att kunna möta dessa utmaningar planerar Skolverket ett digitalt vägledningsverktyg som resulterar i en handlingsplan för huvudmännen, med utgångspunkt i deras tekniska förutsättningar. Vi planerar också för webinarier där syftet är att ge stöd i hur man når de tekniska krav som ställs.

Vidare visar resultaten från kartläggningen att det i vissa fall finns variationer inom en och samma huvudman som ansvarar för flera skolformer. Ytterligare en utmaning är att det finns en stor efterfrågan av information och vägledning från oss. Huvudmännen efterfrågar tillgång till en testmiljö av provtjänsten, så att de kan säkerställa att teknik och kompetens finns på plats så tidigt som möjligt. Det efterfrågas även en tydligare kravställning angående vilka system och vilken teknisk infrastruktur som huvudmännen behöver ha på plats för åtkomst till provtjänsten. För att denna utmaning inte ska bli för stor för huvudmännen har vi som mål att löpande förse huvudmännen med information och stöd inför genomförandet av de första proven.

En utmaning att rekrytera personer med spetskompetens inom it-området

En grundförutsättning för att vi ska kunna utföra regeringsuppdraget och nå effektmålen är att vi har medarbetare och chefer som har den kompetens som uppdraget kräver. I likhet med många andra myndigheter är det en ständig utmaning att rekrytera och behålla personer med spetskompetens inom olika it-områden. Under arbetet med projektet har behov av specifika kompetenser inom it-området aktualiserats.

Vi har ett långsiktigt arbete för att attrahera och tillsvidareanställa medarbetare med rätt kompetens inom it-området, för att få stabilitet och kontinuitet i såväl ordinarie verksamhet som i it-projekt. När personella resurser inte kan tillgodoses via ordinarie rekryteringsprocesser avropar vi konsultstöd.

Vårt utvecklingsarbete

Fortsatt utveckling av provtjänsten

Den provtjänst som vi utvecklar består av flera olika delar. Utöver själva provplattformen – där prov konstrueras, genomförs och bedöms – ska provtjänsten bland annat stödja åtkomst till provplattformen och möjliggöra enkel och säker överföring och hantering av användaruppgifter.

Digital samverkan är en förutsättning för att använda provtjänsten

Digitaliseringen av de nationella proven och införandet av en provtjänst i vår regi förutsätter digital samverkan mellan oss som myndighet, skolor, huvudmän och våra samverkansparter. Digitaliseringen förutsätter även interoperabilitet, det vill säga att olika system hos de olika intressenterna fungerar tillsammans och kan kommunicera med varandra med avseende på tekniska förutsättningar samt riktlinjer och standarder.

Skolväsendet har under de senaste åren genomgått en större digital omställning, vilken har påskyndats av covid-19-pandemin. De största förändringarna har skett i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning, där lokaler stängde och undervisningen nästan helt gick över till digital distansundervisning. Lösningar i form av digitala verktyg, läromedel och administrativa system blir allt viktigare förutsättningar för skolor att bedriva sin verksamhet.

Även om graden av digitalisering har ökat kommer förutsättningarna för landets huvudmän och skolor att leva upp till standarder och riktlinjer att fortsätta vara väldigt olika. Det gäller både för den tekniska förmågan och den digitala kompetensen kring frågor som rör användning, administration och informationshantering för att kunna bedriva digital samverkan med oss. För att nå önskade effekter inom en överskådlig tid krävs därför utveckling på flera nivåer, såväl internt på Skolverket som hos skolhuvudmännen.

Standardisering och riktlinjer

Standardisering och riktlinjer baserade på praxis är viktiga när det gäller framtagandet av lösningar som möjliggör enkel och säker inloggning och användarhantering i provtjänsten. Ett exempel på en viktig internationell standard för just inloggning och användarhantering är Security Assertion Markup Language (SAML). Vi samverkar med Internetstiftelsen och Vetenskapsrådet/Sunet för att hitta lämpliga lösningsalternativ och för att utveckla ändamålsenliga och kostnadseffektiva tjänster inom området.

En standard som vi aktivt är med och utvecklar är SIS-standarderna SS12000, gränssnitt för informationsutbyte mellan verksamhetsprocesser i skolan.¹¹ SS12000-standarderna är en svensk nationell standard som förespråkar öppna gränssnitt och en gemensam datamodell. Syftet med standarderna är bland annat att underlätta informationsutbyte mellan administrativa system och skolans verksamhetsprocesser, samt mellan huvudmän och myndigheter.

För att säkerställa att olika system kan fungera tillsammans och för att underlätta administrationen på skolorna rekommenderar vi den senaste versionen av standar-

¹¹ För mer information, se <https://www.sis.se/produkter/informationsteknik-kontorsutrustning/ittillampningar/ittillampningar-inom-utbildning/ss-120002020>.

den. Standarden är relativt ny och har mottagits positivt av branschen och implementeras nu brett av skolornas systemleverantörer¹². Standarden bidrar till interoperabilitet mellan skolor och myndigheter. Den kommer på sikt att fungera som möjliggörare av nya lösningar inom skolväsendet. Vi gör samtidigt bedömningen att vi kommer att behöva erbjuda övergångslösningar, till dess att alla inblandade aktörer har implementerat standarden på den nivå som krävs av provtjänsten.

Överföring och hantering av användaruppgifter till provtjänsten (provisionering)

För att kunna förbereda och genomföra digitala nationella prov och bedömningsstöd behöver skolor och deras huvudmän överföra användaruppgifter för elever och skolpersonal till oss. Denna överföring kallas för provisionering.

I lösningen för överföring av uppgifter mellan skolans tekniska infrastruktur och provtjänsten tillämpar vi informationsmodellen och värdemängderna i SS12000:2020. Detta sker för att beskriva representationen av elever och skolpersonal hos respektive skolenhet. Representation innebär att användare i den fysiska världen, till exempel Kalle Karlsson på Norbackaskolan, representeras digitalt i provtjänsten som elev eller personal. Användarens representation behöver beskrivas i provtjänsten, till exempel att Kalle Karlsson är rektor på Norbackaskolan, att Anna Andersson går i klass 6 Blå, och så vidare.

Vi behöver i utvecklingen av denna lösning ta stor hänsyn till de investeringar i tekniska lösningar för informationsöverföring som skolorna redan har gjort. De skolor som inte kommer att kunna använda lösningen baserad på SS12000 ska kunna använda alternativa sätt för överföring av användaruppgifter till provtjänsten. Utvecklingen sker i nära samarbete mellan oss och Vetenskapsrådet/Sunet.

Vi utvecklar även gränssnitt för överföring av användarinformation från huvudmän och skolor till provtjänsten. Dessa gränssnitt kan börja användas i testsyfte under 2022 så att de aktörer som berörs av införandet av digitala nationella prov kan förbereda och testa sin användarhantering i provtjänsten.

Åtkomst till provplattformen

Åtkomsten till provplattformen för personal och elever kommer att ske genom så kallad federerad inloggning. Federerad inloggning möjliggör inloggning till flera olika tjänster (bland annat provtjänsten) med konton i den användarkatalog som skolan använder. Inloggningsuppgifterna hanteras därför lokalt hos skolan eller dess huvudman.

Vi anpassar nu lösningen för federerad inloggning till provtjänsten med utgångspunkt i de föreskrifter från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

¹² Branschens avsiktsförklaring, se https://media.swedishedtechindustry.se/2020/11/Avsiktsf%C3%B6rklaring-SS12000_2020.pdf.

som trädde i kraft den 1 oktober 2020.¹³ Enligt dessa föreskrifter om säkerhetsåtgärder i informationssystem för statliga myndigheter ska flerfaktorsautentisering användas vid åtkomst till systemet.¹⁴ Kravet omfattar personal i skolan. Vi arbetar tillsammans med Vetenskapsrådet/Sunet¹⁵ för att utveckla en lösning som stödjer flerfaktorsautentisering. Målsättningen är att erbjuda ett brett stöd för säker inloggning utifrån den mångfald av inloggningslösningar som existerar inom Skolsverige.

Vi arbetar också tillsammans med Vetenskapsrådet/Sunet för att kunna tillhandahålla inloggningsmöjligheter även för huvudmän och skolor som inte har en komplett lösning för inloggning. Det innebär att de huvudmän och skolor som inte har en egen inloggningstjänst (IdP), inte är anslutna till en identitetsfederation eller saknar en egen lösning för flerfaktorsautentisering ändå ska kunna logga in till Skolverkets provtjänst.

Skolverket har utvecklat ett testverktyg för att stödja skolorna och deras leverantörer vid implementering av inloggningslösningar. Testverktyget kan användas för att logga in på samma sätt som man senare ska logga in i provtjänsten. På så sätt kan varje skola testa och verifiera att sin tekniska lösning för federerad inloggning och flerfaktorsautentisering fungerar redan innan provtjänsten är färdigutvecklad.

Testverktyget ger även DNP-projektet möjlighet att få insikter och bättre förstå skolornas lösningar, samt att verifiera om den valda inloggningslösningen för digitala nationella prov fungerar.

Tillhandahålla uppgifter

Provtjänsten behöver även inkludera en lösning för att tillhandahålla uppgifter från provtjänsten till berörda intressenter av data för statistik-, analys- och arkiveringsändamål.

En digital provtjänst förutsätter att intressenter kan få tillgång till data från provtjänsten för att i sin tur fullfölja sina uppdrag. Det kan exempelvis vara de lärosäten som har konstruerat proven och behöver utvärdera kvaliteten, Skolverkets statistikenheter då myndigheten ansvarar för att följa upp resultaten från de nationella proven (5 § förordningen [2015:1047] med instruktion för Statens skolverk) samt Skolverkets arkiv med ansvar för arkivering av prov och elevlösningar. Även andra behov av analys, uppföljning och utvärdering behöver möjliggöras.

¹³ Föreskrifterna (MSBFS 2020:7) om säkerhetsåtgärder i informationssystem för statliga myndigheter, se <https://www.msb.se/sv/regler/gallande-regler/krisberedskap-och-informationssakerhet/msbfs-20207>.

¹⁴ Se 4 kap. 5 §.

¹⁵ Utvecklingen av en inloggningslösning sker i samverkan med Vetenskapsrådet/Sunet. Lösningen baseras på Sunets e-identitetslösning eduID, som i dag finns framtagna för universitet och högskolor. Utvecklingsarbetet påbörjades under 2020 och målet är att stegvis lämna över lösningen till gemensam förvaltning av Skolverket och Sunet under hösten 2022.

Att möjliggöra tillhandahållande av data ur provtjänsten bidrar till att minska uppgiftslämnarbördan för skolor och huvudmän som annars hade behövt rapportera in deltagande och provdata i efterhand. Dessa funktioner behöver utformas och utvecklas ändamålsenligt.

Utveckling av provplattformen

Under 2018 upphandlade Skolverket en provplattform för att konstruera, genomföra, bedöma och sammanställa resultat för digitala nationella prov och bedömningsstöd. Ett avtal tecknades i november med leverantören SoNET Systems Pty Ltd (SoNET), om utveckling och nyttjande av deras provplattform Assessment Master. SoNET Systems Pty Ltd har senare köpts upp av RM plc.

Under 2021 har den upphandlade provplattformen utvecklats vidare av leverantören. Arbetet med att anpassa systemet efter det svenska skolsystemets behov är uppdelat i ett antal upphandlingskrav som leverantören ska uppfylla och under året har ett stort antal krav implementerats. Grundläggande funktioner inom både provgenomförande och bedömning är nu på plats.

Arbetet med att hantera konsekvenserna av Schrems II-domen har påverkat delar av arbetet med provplattformen sedan hösten 2020. Leverantörens flytt av drift och support av provplattformen till EU respektive Storbritannien kommer att pågå fram till sommaren 2022, varefter vi kommer att genomföra omfattande tester.

Trots förseningarna har de lärosäten som har vårt uppdrag att konstruera digitala nationella prov och bedömningsstöd under 2021 kunnat skapa cirka 400 prov i plattformen. I samarbete med skolor runt om i landet genomför lärosätena sedan utprövningar av dessa prov och under 2021 har totalt cirka 22 000 tilldelade prov lämnats in i plattformen. För att stödja lärosätena i detta förberedande arbete tillhandahåller vi en interimssupport som senare kommer att ingå i den myndighetsgemensamma supportstrukturen.

De digitala provens tillgänglighet och användbarhet

Ett av våra uppdrag är att säkerställa de digitala provens tillgänglighet och användbarhet. I detta avsnitt redogörs för olika delar av detta arbete.

Provplattformen anpassas efter lagstiftningen om tillgänglighet till digital offentlig service

Provplattformen måste leva upp till kraven i lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service och förordningen (2018:1938) om tillgänglighet till digital offentlig service. Dessutom ska provplattformen anpassas så att den följer gällande

standarder.¹⁶ Detta arbete genomförs av leverantören och planeras bli klart till sommaren 2022. Leverantören av provplattformen planerar också att anlita en extern part för att göra en tillgänglighetsredovisning av produkten.

Tillgängligt elevgränssnitt

Vi har tagit fram en egen design av gränssnittet för elever för att säkerställa att kraven om tillgänglighet uppfylls. Vår design är baserad på principer om universell design och är avsedd att fungera för bredast möjliga spektrum vad gäller användarnas behov och förmågor.

Exempel på funktionalitet som har implementerats i elevgränssnittet under 2021 är:

- möjlighet för elever att ändra storlek och radavstånd på text,
- möjlighet för elever att ändra kontrastinställningar,
- tillgänglig mediaspelare (för ljud och film) med möjlighet till textbeskrivningar.

Under hösten 2021 publicerade vi en film som ger en första inblick i provplattformen.¹⁷

Design för tillgänglighet 2.0 – anvisningar för konstruktion av provuppgifter

För att säkerställa likvärdiga prov tog vi 2019 fram anvisningarna ”Design för tillgänglighet” som riktar sig till de lärosäten som har vårt uppdrag att utveckla och konstruera digitala nationella prov och bedömningsstöd. Anvisningarna beskriver de krav som gäller för att säkerställa en så hög tillgänglighet som möjligt för de elever som ska genomföra digitala nationella prov och bedömningsstöd. De ska också fungera som underlag för de personer som granskar prov och uppgifter ur ett tillgänglighetsperspektiv inom vår myndighet. Under 2021 har en ny version av anvisningarna utarbetats med utökat innehåll och ytterligare stöd för provkonstruktörer.

Samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM)

En viktig samverkanspart i arbetet med att säkerställa tillgängliga prov är Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM. En operativ referensgrupp bestående av medarbetare från SPSM och vår myndighet träffas regelbundet för att hantera de utmaningar som uppstår i arbetet med tillgänglighet. SPSM, som har bistått i arbetet med att hitta användare till användbarhetstester (se nästa stycke), har gett oss stöd i tillgänglighetsgranskningar av elevgränssnittet samt bistått med kompetens i arbetet med ”Design för tillgänglighet 2.0”.

¹⁶ Den europeiska standarden EN 301 549 (kap. 9), som i sin tur bygger på den internationella standarden Web Content Accessibility Guidelines (WCAG 2.1 nivå AA).

¹⁷ Se <https://www.skolverket.se/om-oss/var-verksamhet/skolverkets-prioriterade-omraden/digitalisering/digitala-nationella-prov/filmer-om-dnp#h-6Enforstainblickiprovplattformen>.

Användbarhet och användarupplevelse

Målet med elevgränssnittet är att eleverna inte ska bli distraherade när de genomför ett prov och att det ska vara tillräckligt intuitivt för att eleverna ska kunna starta provet snabbt.

Under 2021 har vi haft ett särskilt fokus på att utvärdera elevgränssnittet. Det har skett genom flera användbarhetstester och fältstudier. Det generella resultatet hittills är att användargränssnittet för elever fungerar bra. Eleverna förstår gränssnittet; de kan starta provet och navigera utan några synbara problem. Utifrån resultatet har vi ändå kunnat identifiera ett antal förbättringsmöjligheter av elevgränssnittet som vi nu arbetar vidare med. Det har också blivit tydligt att det är viktigt med rutiner om sammansättningen av prov samt riktlinjer för själva provgenomförandet, för att säkerställa tillgänglighet och likvärdighet.

Vi kommer att fortsätta med olika typer av användarstudier och förbättra gränssnittet utifrån resultat och återkoppling från målgrupperna.

Våra möjligheter att säkerställa användbarheten i övriga gränssnitt (till exempel de gränssnitt som skolpersonal möter) är mer begränsade. Dessa gränssnitt kan inte anpassas på samma sätt eftersom de är gemensamma för leverantörens samtliga kunder. Vi planerar dock att testa även dessa gränssnitt för att undersöka eventuella behov av förbättringar av användbarheten.

Samlade erfarenheter från försöksverksamheten¹⁸

Som en direkt konsekvens av Schrems II-domens effekter på utvecklingen av provplattformen har vi inte kunnat genomföra de försök som var planerade. Det gäller bland annat genomförandet av exempelprov där ett mindre antal uppgifter ingår som genererar längre elevsvar för lärare att bedöma. Ett exempelprov är inte ett helt prov och ger heller inte ett provbetyg. Dess syfte är i stället att möjliggöra genomförandet av tester med olika former av bedömning såsom extern bedömning och, enligt tidigare uppdrag, medbedömning.

I stället har myndighetens medarbetare genom dialog, verksamhetsbesök och webinarier observerat pågående aktiviteter hos försöksskolorna och deras huvudmän. Fokus för observationerna har varit förberedelser inför digitala nationella prov. Vi har också genomfört ett första test för att verifiera huvudmännens förberedelser inför försök med exempelprov. Resultatet från denna ”testomgång 1” redovisas här nedanför.

¹⁸ Den förordning som reglerar försöksverksamheten har från och med den 1 januari 2022 ändrat rubrik till förordningen (2017:1106) om en försöksverksamhet med datorbaserade nationella prov, extern bedömning och central rättning. Rubrikens tidigare lydelse var förordningen (2017:1106) om en försöksverksamhet med datorbaserade nationella prov, extern bedömning och medbedömning.

Syftet med de genomförda dialogerna, verksamhetsbesöken och webinarier under 2021 har varierat. Vi har bland annat samlat in underlag kring hanteringen av nationella prov inom kommunal vuxenutbildning, förankrat funktionen försöksledare på varje försöksskola och följt försöksskolornas tekniska förberedelser inför de kommande försöken med digitala nationella prov.

Försöksskolornas behov av information och stöd från oss kvarstår. Det gäller framför allt detaljerad information om tekniska förutsättningar och tydliggörande av ansvarsfrågan gällande tekniska förberedelser inför försök med exempelprov. Tekniskt kunnig personal på skolan, hos huvudman eller hos dess leverantör är en ny målgrupp för vår myndighet. En erfarenhet från arbetet med försöksskolorna är att våra instruktioner behöver vara anpassade till mottagaren, både till innehåll och form. Det är också viktigt att vi hittar en hållbar lösning för versionshantering, livscykelhantering och notifieringar kring den tekniska information som är relevant för provtjänsten.

Att få tillgång till och kunna använda provtjänsten handlar om en digital samverkan mellan varje skola och oss som myndighet.¹⁹ Det handlar också om en digital likvärdighet som i det här sammanhanget bland annat innebär följande:

- lika tillgång till provtjänsten och den hårdvara som krävs för åtkomst till och användning av provtjänsten,
- adekvat digital kompetens hos personal och elever så att dessa utan hinder kan använda provtjänsten på rätt sätt,
- adekvata organisatoriska förutsättningar för att använda provtjänsten på ett sätt som inte hindrar målgrupperna från att genomföra digitala nationella prov.

Digital likvärdighet bör byggas upp utifrån de förutsättningar som finns på varje skola. En och samma lösning passar inte för alla skolformer, huvudmän eller skolor. Våra försöksskolor har visat på flera möjligheter men också på eventuella hinder för digital likvärdighet. Exempel på hinder är om bredbandsuppkopplingen inte är tillräckligt utbyggd eller om nyckelpersoner i organisationen slutar utan att det finns tydliga rutiner för överlämnanden av uppgifterna.

Försöksskolorna har också uttryckt behov av att löpande få möjlighet att testa sina förutsättningar att använda provtjänsten, både vad gäller de tekniska förutsättningar och den digitala kompetensen. På så sätt vill de också få syn på hur digitala nationella prov och bedömningsstöd påverkar den egna organisationen.

¹⁹ Enligt Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) är digital samverkan förmågan hos organisationer att interagera i en gemensam riktning mot ömsesidigt fördelaktiga och överenskomna gemensamma mål. Detta förutsätter dels tekniska integrationer mellan organisationernas system, dels processintegrationer för ett meningsfullt utbyte mellan organisationerna.

Testomgång 1 med försöksverksamheten

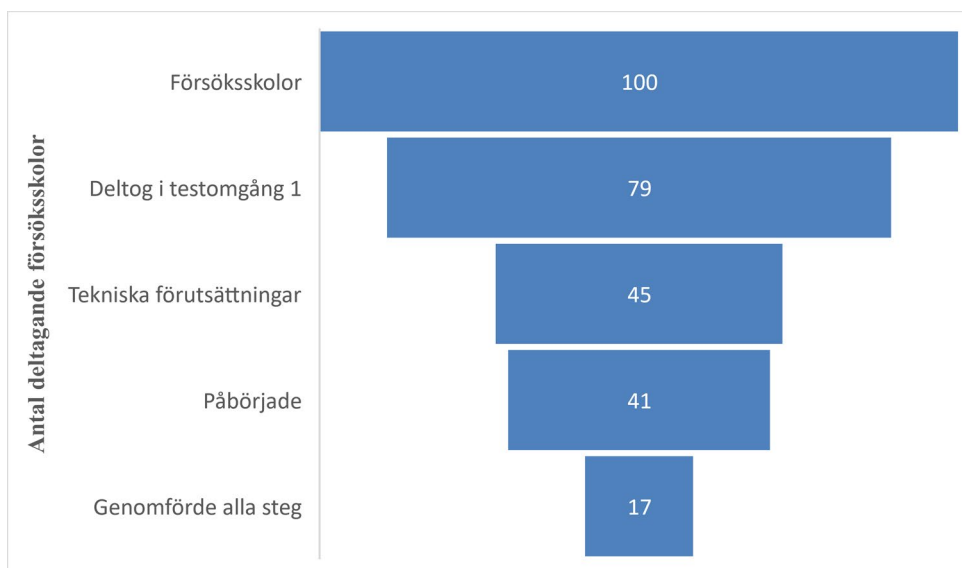
Under februari 2021 genomförde vår försöksverksamhet testomgång 1 tillsammans med ett antal försöksskolor. Det fanns två syften med testomgång 1:

1. att undersöka om försöksskolornas huvudmän kunde hantera överföring av uppgifter (provisionering) så att berörda användarroller kunde logga in i provtjänsten och genomföra ett antal aktiviteter,
2. att undersöka hur instruktioner om digital samverkan mellan vår myndighet och försöksskolornas huvudmän efterlevdes.

Av 100 försöksskolor uppgav 79 att de hade möjlighet att delta i testomgång 1, men endast 45 försöksskolor uppgav i en självskattning att huvudmannen hade de tekniska förutsättningarna som krävdes för deltagande. Ett tillfälle för att testa federerad inloggning till provtjänsten och ett antal aktiviteter i provplattformen påbörjades av 41 försöksskolor efter att dessa hade överfört uppgifter till oss inför inloggningen. Försöksskolans testare lotsades igenom testets olika aktiviteter av personal från Skolverket.

Sammanlagt 17 av dessa 41 försöksskolor genomförde alla steg under testomgång 1. Flest dokumenterade hinder fanns i de inledande stegen då den första användaren skulle logga in i provtjänsten. Ett hinder kunde till exempel handla om att försöksskolans inloggningstjänst (IdP) inte var konfigurerad eller att inkorrekt användardata hade överförts till oss. Vi identifierade även egna förbättringsområden i hanteringen av användardata. När väl användaren kunde logga in i provtjänsten fungerade provprocessen som det var tänkt.

Utfall av försöksskolornas deltagande i testomgång 1

Vår uppföljning av de 21 försöksskolor som antingen tackade nej till att delta i testomgång 1 eller inte svarade alls, visade andra hinder än de som uppkom i själva testomgången. Till exempel menade några försöksskolor att våra förmedlade krav (tekniska förutsättningar och instruktioner för testomgång 1) innebar en för dem för hög kostnad per elev för inloggningen. Andra försöksskolor menade att tidsplanen för digitaliseringen av de nationella proven inte har tagit hänsyn till skolornas och huvudmännens förmåga att få de tekniska förutsättningarna på plats till en viss tidpunkt.

Efter testomgång 1 är det också tydligt att försöksskolorna och deras huvudmän behöver kunna bekräfta att deras digitala samverkan med myndigheten fungerar ändamålsenligt. Skolverket har både i testomgång 1 och i dialogerna med huvudmännen identifierat ett behov hos huvudmännen om att löpande kunna testa systemintegrationer mot oss.

Planering för uppföljning och utvärdering av försök med exempelprov

Vi ska ta fram digitala exempelprov för att pröva extern bedömning mellan två eller flera skolor. Inför försöksverksamheten konstruerade lärosäten exempelprov som skulle ha använts 2021 för att pröva en modell för extern bedömning. Dessa exempelprov kommer i stället att användas 2023. Anledningen till tidsförskjutningen är främst konsekvenserna av Schrems II-domen, men även att lärosätena nu behöver komplettera och se över exempelproven eftersom provplattformen har utvecklats med nya funktioner. Exempelproven kommer också att användas till att pröva central rättning inom ramen för försöksverksamheten, i stället för den medbedömning som beskrevs i den tidigare lydelsen av förordningen (SFS 2017:1106). Försöken med exempelprov är tänkta att följas upp genom processutvärdering.

Den utvärdering som ska göras avser inte enbart den tekniska lösningens funktionalitet, utan inkluderar även erfarenheter av att använda den tekniska lösningen och dess inverkan på organisationen. Om olika lösningar kan prövas och utvärderas inom försöksverksamheten minskar risken för att lösningar som inte fungerar implementeras i full skala vid ett nationellt införande.

Analysen strävar efter att identifiera såväl interna som externa hinder för ett införande av digitala nationella prov och ta fram förslag eller rekommendationer på åtgärder som förmedlas vidare inom vår myndighet.

Planering för våra möjligheter att hantera support och drift av provtjänsten

För Skolverket innebär införande av digitala nationella prov förändringar i myndighetens interna processer för support, systemstöd och bemanning. För att säkerställa att dessa ändringar är tillräckliga och anpassade för att klara ett införande planerar och förbereder vi för genomförande av en pilotverksamhet.

Inom ramen för pilotverksamheten kommer olika aktiviteter i provtjänsten att genomföras med ett större antal elever och skolpersonal. Med en större belastning på hela provtjänsten är syftet med piloterna att kunna verifiera vår beredskap och organisation för att hantera bland annat supportärenden inom överenskomna svarstider samt drift av provtjänsten tillsammans med externa aktörer.

Bedömningsmodell i de första digitala proven

I en ändring av regleringsbrevet för 2019 fick vi i uppdrag att utreda hur central rättning av nationella prov kan införas. Sedan tidigare ingår även i uppdraget att undersöka extern bedömning mellan huvudmän inom försöksverksamheten. I ett tilläggsuppdrag gavs uppdraget att sträva efter ett så stort antal automaträttade uppgifter som möjligt. Mot denna bakgrund har vi valt att den första generationens digitala nationella prov kommer att bedömas genom en kombination av automaträttning och avidentifierad bedömning, dock inte mellan huvudmän. Att utveckla tjänsten för att prov ska bedömas över huvudmannagränserna, utan att först ha resultat från försöksverksamheten, bedömdes som en riskabel väg att välja. Detta i synnerhet då test av extern bedömning mellan huvudmän skulle kräva mycket utveckling av provplattformen, som sedan skulle kunna behöva göras om ifall försöksverksamheten ger negativa resultat.

Uppdragets övriga delar

Ramverk för de nationella proven

I enlighet med regeringsuppdraget har Skolverket tagit fram ett systemramverk för nationella prov²⁰, vilket beslutades om och publicerades i december 2017. Avsikten med systemramverket är att säkerställa högsta möjliga kvalitet i de nationella proven, och högsta möjliga trovärdighet i användning och konsekvenser av resultat på nationella prov i förhållande till det syfte som proven har. Den primära målgruppen för systemramverket är Skolverket och de lärosäten som på Skolverkets uppdrag konstruerar nationella prov.

Lärosätena har haft i uppdrag att ta fram provramverk för de prov de utvecklar och konstruerar, provramverk som lyder under systemramverket. Utifrån respektive provramverk ska lärosätena varje år inkomma med utvecklingsrapporter som syftar till att beskriva lärosätenas utvecklingsarbete. Rapporterna beskriver arbetet med att nå kraven på kvalitetsmått om validitet och reliabilitet i provet, krav som beskrivs i systemramverket och i lärosätenas underlydande provramverk. Vi har under december 2021 tagit emot de första rapporterna från de lärosäten som konstruerar digitala nationella prov.

²⁰ Se <https://www.skolverket.se/publikationer?id=3890>.

Systemramverkets samtliga krav och kvalitetsmått ska uppfyllas först när proven ges digitalt. Förändringar sker dock gradvis under de år som återstår till genomförandet av digitala nationella prov. De ordinarie nationella prov som konstrueras under 2021 och 2022 samt genomförs från och med 2023 i pappersformat, kommer till stora delar följa de riktlinjer och krav för konstruktionen som kan härledas till Skolverkets systemramverk. Framför allt kommer en ny modell för provbetyg att tillämpas i proven med en så kallad rak poängmodell. Modellen innebär att poäng på elevsvar räknas samman till en totalpoäng, som i sin tur ger ett visst provbetyg. Denna nya modell för provbetyg kommer att leda till ett mer tillförlitligt resultat.

Ramverk och plan för de betygsstödjande nationella bedömningsstöden

I slutet av 2019 beslutade Skolverket om ett systemramverk för betygsstödjande nationella bedömningsstöd. Syftet med detta systemramverk är detsamma som för systemramverket för nationella prov.

Inom fysik och kemi på gymnasial nivå samt inom moderna språk tas betygsstödjande nationella bedömningsstöd fram på regelbunden basis. De lärosäten som har dessa uppdrag har under 2021 arbetat med att ta fram provramverk som lyder under Skolverkets systemramverk för nationella betygsstödjande bedömningsstöd. Proqramverken för moderna språk, fysik och kemi färdigställs under 2022. Ett avdelningsövergripande arbete pågår inom vår myndighet för att utreda vilka ämnen och kurser som eventuellt är betjänta av betygsstödjande bedömningsstöd, alternativt andra typer av bedömningsstöd.

Tilläggsuppdrag om att sträva efter så stor andel automaträttade uppgifter som möjligt

I november 2019 fick vi ett tilläggsuppdrag om att en så stor andel som möjligt av uppgifterna i de digitala proven ska automaträttas. Vi har gett aktuella lärosäten i uppdrag att prioritera denna utveckling utifrån de möjligheter som provplattformen erbjuder. Samtidigt bör proven fortfarande pröva en så stor del av kurs- eller ämnesplanen som möjligt för att resultatet ska kunna särskilt beaktas. Utfallet av detta utvecklingsarbete, och hur långt det är möjligt att komma i strävan att automaträtta uppgifter, kommer att visa sig under 2022 och 2023 allteftersom digitala nationella prov konstrueras och utvecklas.

Ekonomi

Under 2021 uppgick våra samlade kostnader för uppdraget att digitalisera de nationella proven till 105,1 miljoner kronor. Merparten av kostnaderna (95,1 miljoner kronor) har belastat förvaltningsanslaget, medan den del som avser nyutveckling har lånefinansierats (10 miljoner kronor). Under 2022 beräknas kostnaderna på förvaltningsanslaget uppgå till 118,8 miljoner kronor, varav kostnaderna för utveckling som belastar låneramen beräknas till 13 miljoner kronor.

Ekonomi 2017–2020

De ackumulerade kostnaderna för 2017–2020 uppgår till 198,3 miljoner kronor (varav 9,4 avser lån). Detta inkluderar utveckling av provplattformen, försöksverksamheten samt lösningar för arkivering och informationsförsörjning. 85,7 miljoner kronor av denna kostnad är för digital provkonstruktion. Denna kostnad kan dock inte helt särskiljas från utvecklingen av pappersprov, som sker parallellt med den digitala provutvecklingen. Åren 2017 och 2018 innebar mestadels personalkostnader men från och med 2019 har licenskostnader tillkommit, samt kostnader relaterade till lösningar för inloggning och provisionering till provtjänsten. Under 2020 påbörjade vi även arbetet med att bygga ut stödet till huvudmän och skolor. Under 2020 uppgick kostnaderna för detta initiativ till 1,9 miljoner kronor.

Ekonomi 2021 och 2022

Som en konsekvens av uppdraget att digitalisera nationella prov och bedömningsstöd har Skolverket blivit ägare av en digital provtjänst, vilket har medfört en årlig licenskostnad om 5,4 miljoner kronor under uppbyggnadsskedet. Anpassningar utifrån Schrems II-domen innebär ökade kostnader på kort och lång sikt. Till exempel kommer från och med 2022 licenskostnaderna att öka till 12,7 miljoner kronor enligt avtalet med leverantören av provplattformen.

Kostnaderna för framtagande av en säker inloggningslösning och en digital lösning för att kunna hantera överföring av registerdata från huvudmännen till vår myndighet har 2021 sammanlagt uppgått till 12 miljoner kronor, varav 9,2 miljoner kronor har lånefinansierats. Under 2022 beräknas kostnaden bli 21,3 miljoner kronor, varav 10,2 miljoner kronor ska lånefinansieras.

Vi har överenskommelser med lärosäten, som utvecklar och tar fram digitala nationella prov. Som en konsekvens av Schrems II-domen har tidsplanen för digitala provkonstruktioner justerats framåt. Med den nuvarande tidsplanen planerar vi att genomföra digitala bedömningsstöd i början av 2024, och digitala nationella prov under senare delen av 2024. Under perioden 2024–2026 kommer de olika proven successivt att övergå till att bli digitala. Förskjutningen i tidsplanen innebär också en förskjutning och ökning av kostnaderna. Samtliga prov måste fortsätta konstrueras på papper under 2023 och 2024, och sedan gradvis ersättas under 2024–2026. Eftersom den digitala provkonstruktionen pågår samtidigt, förlängs perioden då lärosäten måste konstruera både pappersprov och digitala prov.

Arbetet med att bygga ut stödet till huvudmän och skolor pågår och under 2021 uppgår kostnaderna till 8 miljoner kronor. Kostnaderna beräknas öka under 2022–2024. Kostnaderna för 2022 beräknas till 14 miljoner kronor.

Sammantaget beräknas kostnaderna för 2022 till 118,8 miljoner kronor och avser bland annat fortsatt utveckling av provplattformen, digital provkonstruktion, försöksverksamheten och lösningar för arkivering och informationsförsörjning.

Anslag

Vårt förvaltningsanslag utökades under 2017 med 34 miljoner kronor och därefter (under 2018–2021) med 56 miljoner kronor årligen, för uppdraget att digitalisera de nationella proven m.m. enligt budgetpropositionen för 2017. Vidare beräknades för år 2022 anslaget preliminärt utökas till 71 miljoner kronor, 64 miljoner kronor för år 2023 och sedan 45 miljoner kronor årligen från och med 2024. I budgetpropositionen för år 2018 minskades anslaget med 7 miljoner kronor årligen. I budgetpropositionen för 2020 tilldelades vår myndighet ytterligare 16 miljoner kronor för år 2020 och ytterligare tilldelning beräknades till 22 miljoner kronor för år 2021 och 24 miljoner kronor för år 2022. I budgetpropositionen för 2022²¹ justerades anslaget negativt för år 2022 med 22 miljoner kronor, för att sedan beräknas öka år 2023 och 2024 med 20 respektive 50 miljoner kronor.

²¹ För mer information, se <https://www.regeringen.se/4a6679/contentassets/cdd922ce835e4da0a87edcb38aafef65/utgiftsomrade-16-utbildning-och-universitetsforskning.pdf>.